Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya

Båtsfjord jff ved fiskeutvalget
Postboks 295
9991 BÅTSFJORD

Saksbehandler Geir Østereng **Vår ref.** 2021/7526-1 432.4 **Deres ref.** **Dato** 29.07.2021

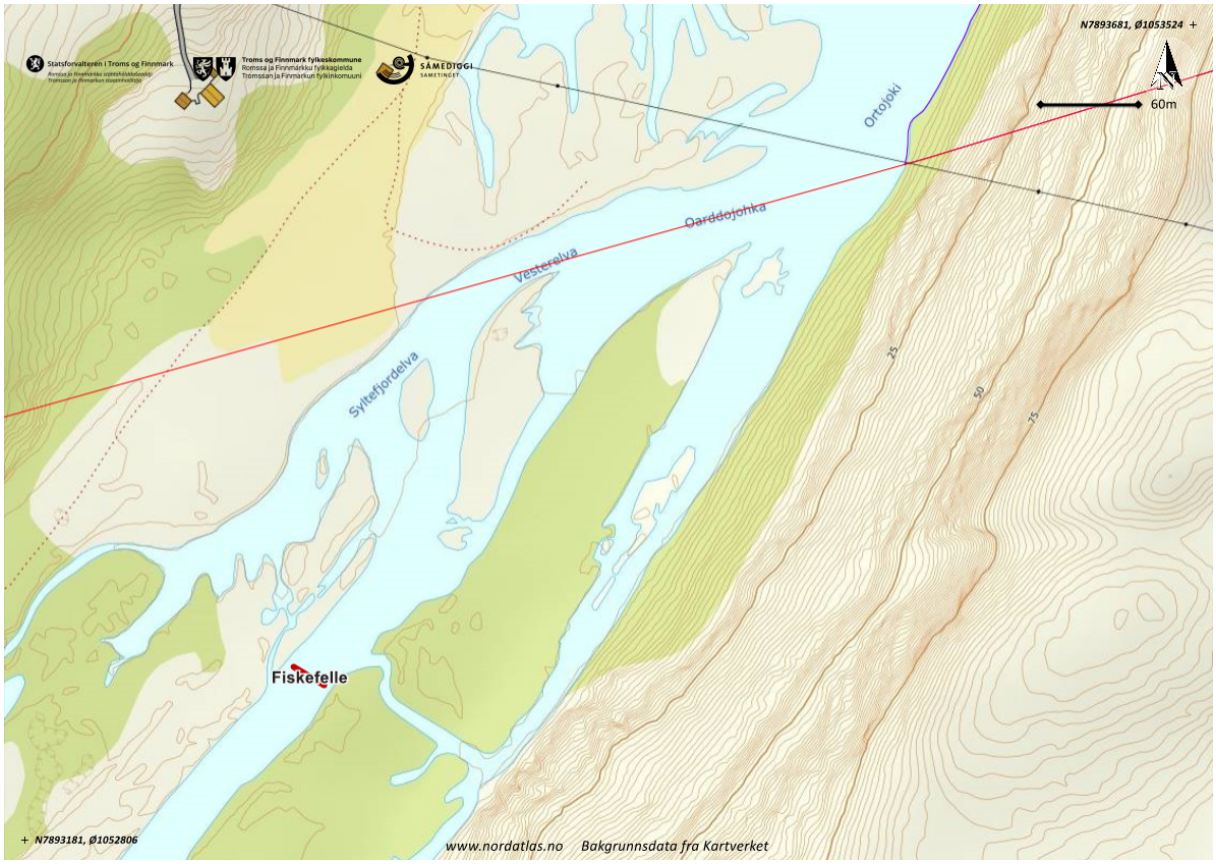
Dispensasjon til bruk av fiskefelle for fangst av pukkellaks i Syltefjorddalen naturreservat i 2021 - Båtsfjord jff

Det vises til korrespondanse per telefon og sms med Håvard Sandberg som er leder i fiskeutvalget for Båtsfjord jeger og fiske forening om søknad om utplassering av fiskefelle.

Vedtaket ble gitt per sms 14 juli 2021 grunnet ferietid, og det hastet med en tilbakemelding for klargjøring av felle til oppvandringen. Ved dette oversendes vedtaket skriftlig i brevs form.

Vedtak
På delegert vedtak fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre innvilges Båtsfjord jff ved Håvard Sandberg tillatelse til å utplassere en fiskefelle på ca. 3x2x1,5 m nederst i Syltefjordelva i Syltefjorddalen naturreservat, med lokasjon plassert i kart, til å fange Pukkellaks ut september 2021. Tillatelsen hjemles i Naturmangfoldlovens § 48.

Vilkår:
- Fella eller røktingen skal ikke bidra til at vegetasjonen forringes
- Statens naturoppsyn i Tana varsles når fella tas i bruk første gang.
- Tillatelse fra grunneier er nødvendig
- Tillatelse til bruk av elva i elva som metode avklares med fiskeforvalter hos statsforvalteren
- Andre fiskearter som fanges skal slippes fri
- Kort rapport fra tiltaket med bilde av fella plassert i elva, med evaluering sendes Varangerhalvøya nasjonalparkstyre ved fmtfpost@statsforvalteren.no innen 1 november 2021
- Tillatelsen kan trekkes tilbake om ny kunnskap tilsier dette

Kart 1. Lokasjon for fiskefelle er markert som rød strek i kart

Klageadgang
Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jamfør forvaltningsloven § 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet, og sendes via nasjonalparkstyret jamfør forvaltningsloven § 32.

Behandlingen av saken

Søknad
Fiskestellsutvalget i Båtsfjord JFF søker om å utplassere en fiskefelle på 3x2x1,5 meter innen Syltefjorddalen naturreservat ikke langt fra munningen av elva. Hensikten er å ta ut mest mulig av pukkellaksen som forventes å vandre opp i vassdraget. Pukkellaks er en uønsket art i norske vassdrag.

Behandling av saken
Saken er behandlet etter verneforskriften for Syltefjorddalen naturreservat og Naturmangfoldlovens § 48.

I samråd med styreldere behandlet forvalter saken administrativt på delegert myndighet fra styret da den har liten betydning og påvirkning på verneverdiene i negativ forstand. Bekjempelse av fremmede arter er positivt for verneverdiene.

Syltefjorddalen naturreservat
Formålet med fredningen av Syltefjorddalen naturreservat er å bevare et tilnærmet urørt elvenært lauvskogsområde samt en sidedal med kalkrasmark med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har særskilt vitenskapelig betydning som referanseområde og er egenartet i form av en frodig vier- og høgstaudeskog nær den arktiske skoggrensen, med en rekke arter som her har sin absolutte nordgrense eller ligger i utkanten av sitt utbredelsesområde. Reindalen har spesiell kalkvegetasjon med fastlands-Europas eneste kjente primærlokalitet for varangervalmue. Ivaretakelse av naturgrunnlaget er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.

§ 3. *Vernebestemmelser i naturreservatet*

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Planting, såing og innføring av nye plantearter på land og i ferskvann er forbudt. Varangervalmue (*Papaver dahlianum* ssp. *dahlianum*) er fredet i medhold av forskrift 21. desember 2001 nr. 1525 om fredning av truede arter.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse. Nye dyrearter må ikke innføres.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som oppføring av bygninger, anlegg og faste eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l, opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
4. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.

Dispensasjonsadgang
Det er ikke gitt dispensasjonadgang i verneforskriften til å etablere fysiske tiltak i elva. Derfor må søknaden behandles som en dispensasjon fra verneforskriften etter naturmangfoldlovens § 48.

Naturmangfoldloven
I rundskrivet "Forvaltning av verneforskrifter" framgår det at forvaltningsmyndigheten særlig må vurdere konsekvensene av en dispensasjon. Dette fremgår også av naturmangfoldlovens § 7 som sier at prinsippene i §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Naturmangfoldloven (heretter NML) trådde i kraft 1. juli 2009. I lovens § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet blir utsatt for, jamfør § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig

kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jamfør § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter NML § 11, jamfør § 7, er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter NML § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av mangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Alle eksisterende verneforskrifter etter naturvernloven skal fortsatt gjelde, jamfør NML § 77. Likevel gjelder NML § 48 i stedet for den generelle dispensasjonsbestemmelsen i gjeldende verneforskrifter. Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten etter § 48 i NML kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom tiltaket ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Denne bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Forvaltningsmyndigheten skal blant annet særlig vurdere konsekvensene av en dispensasjon, for eksempel om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag.

Vurdering av saken
Varangerhalvøya nasjonalpark, Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde og Syltefjorddalen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon den 8. desember 2006. Fredningen innebærer at denne type tiltak er forbudt i utgangspunktet.

Om området
Den nedre del av Syltefjorddalen har frodig og vital bjørke- og vierskog.
De største og frodigste arealene av høgstaudeskogen finnes i
dalbunnen. Høgstaudevegetasjonen er relativt artsfattig og typisk er mangelen på varmekjære arter. De vanligste artene er skogstorkenebb, kvitbladtistel, mjødurt og ballblom. Mer lokalt opptrer turt, vendelrot, kvann, enghumleblom og storveronika.

Lokalt i bratte og solvendte bakker i reservatet forekommer det mindre arealer med mer lågurtpreget vegetasjon. Lifiol og teiebær er karakteristisk, men også arter som taggbregne og vanlig marinøkkel er registrert her. I dalbunnen er det store arealer med flommarkskog og sumpskog av vier. Grønnvier dominerer, men i en brem langs elva er det tette kratt med den mer krevende ullvieren. Dreneringsløp som hyppig oversvømmes, har et glissent feltsjikt med bl.a. soleiehov, krypsoleie, stor myrfiol, myrmjølke og polarkarse. Stabile elveører har et flekkvis feltsjikt med mange fjellplanter som fjellsyre, fjellmarikåpe, setermjelt og aksfrytle.

Forvalter anser kunnskapsgrunnlaget om de berørte økosystemene, jamfør NML § 8, for å være godt. Kunnskap er innhentet fra naturbase og artskart. Området er ikke befart men flyfoto relatert til vegetasjon er studert.

Vi vet, jamfør NML § 8, at utplassering av en installasjon kan forstyrre livet i elva og røktingen av fella kan forstyrre fugl- og dyrelivet i området. Ved generell varsomhet vil ikke tiltaket ha betydning for verneformålet. I tillegg vet vi at ferdsel ut til fella i elva kan påvirke

vegetasjon om man ikke er bevisst på dette. Dette vil være i en begrenset periode og være forbigående fra midten av juli og ut august.

Jamfør naturmangfoldlovens § 9 vurdere kunnskapen om virkningene av tiltaket for å være god nok.

I verneforskriften for naturreservatet er det ingen åpning for at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til fiskefelle for utfisking av pukkellaks og søknaden må derfor behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 i naturmangfoldloven. Skal det kunne gis en dispensasjon fra verneforskriften etter denne bestemmelsen er det et krav om at to vilkår skal oppfylles. Det omsøkte tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig og tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål. Dette gjør at dispensasjon kun kan gis i de tilfeller der det omsøkte tiltaket vurderes til å ha en begrenset virkning på verneverdiene.

I dette tilfelle vil felle plasseres i elva og vil påvirke for øvrig dyreliv i begrenset grad. Røktingen vil være en forstyrrelse i naturreservatet, men fordelene ved tiltaket vurderes som større enn de negative da tiltaket igangsettes for å forhindre en fremmed art i elva fra å etablere seg og gyte. Oppvandrende pukkellaks dør i elva og vil øke næringsrikheten i elva, og dette kan muligens bidra til å forringe områdets opprinnelige særegenheter, som vernet skal bidra til å ivareta. Nasjonalparkstyret har ingen rolle for forvaltningen av fisket eller fiskebestandene i elva.

Etter NML § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning, er bruk av fiskefelle en av de anbefalte tiltakene mht. å bekjempe pukkellaksens oppvandring i elvene jfr. utkast på høring; Tiltaksplan for å bekjempe pukkellaks i norske elver.

NML §§ 11 ansees for ikke å være relevante for saken. Jamfør NML §12 ansees fiskefelle i kombinasjon med not og garn som mest ressurseffektivt relatert til det viktige arbeidet som skal gjøres ved å bekjempe pukkellaks. Metoden gjør at man sikrer at man sparer den atlantiske laksen.

Forvalter kommer til at tiltaket vil ha lite påvirkning på verneverdiene og vil ikke stride mot verneformålet. Tiltaket er viktig for å kunne bekjempe pukkellaksen effektivt i vassdraget. Dette vil være til gunst for atlantisk laks, sjørøye og sjøørret som er viktig for det lokale friluftslivet.
Tillatelsen kan ha presedens da man ser for seg at man vil måtte bekjempe pukkellaksen i lang tid fremover årlig. Det er vektlagt at det er viktig å holde antall av arten som gyter i elva på lavest mulig nivå.

Vilkårene for å kunne gi en tillatelse etter NML § 48 ansees for oppfylt og tillatelse innvilges. Saken vurderes ikke for å kunne gi uheldig presedens i andre områder. Uttak av pukkellaks med fiskefelle er aktuelt i de fleste lakseelver.

Med hilsen

Geir Østereng
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Båtsfjord kommune	Hildberggt. 18	9990	BÅTSFJORD
Statsforvalteren i Troms og Finnmark			
Reinpolitiet			
Finnmarkseiendommen	Postboks 133	9811	VADSØ
Statens naturoppsyn Tana			